

Троян Дмитро, інж., 53
Турчманович Михайло 78
Федина Андрій, інж., 116
Француз Василь 67
Фролов Леонід, проф., 54
Хмельовський 54, 59
Хмилевський Ярослав 67
Целевич Володимир 70, 104
Чернявський С., д-р, 84
Чехівський О., 53
Чорновол Вячеслав 15
Чуб Олекса, сотн., 52, 59
Чучман Сидір, д-р, 86, 90, 98, 113
Шаповал М., 57
Швець Андрій 85
Шкварок Андрій 85
Шевгенів Олена — гл. Теліга Олена
Штепа П., 113
Шульгин Олександр, проф., 57
Янів Володимир Михайло 79
Ярій Ріхард 98, 113
Яхницький Осип 85

ПЕРЕДМОВА

В днях від 1-го до 3-го серпня 1969 року відбувся в місті Детройті, стейті Мішіген у ЗСА Здвиг Українців Америки й Канади у 40-річчя ОУН. В програмі цього Здвигу відбулася. Студійна Конференція, на якій відчитано серію доповідей. Завданням цих доповідей було насвітлити джерельно минуле Організації Українських Націоналістів, вказати на місце ОУН і її ідеології у сьогоднішньому світі та зробити певні прогнози на майбутнє націоналізму взагалі та ОУН зокрема.

Доповідь д-ра Зиновія Книша п. н. « При Джерелах Українського Організованого Націоналізму » перейшла рамки звичайної доповіді й тому на Студійній Конференції доповідач відчитав тільки перший уступ з неї, додаючи для ясности викладу короткі усні коментарі і пояснення. Доповідь д-ра Зиновія Книша так своїм розміром, як і своїм підходом до проблеми джерельности українського організованого націоналізму є, в повному розумінні цього слова, повноцінною монографією, або науковою працею, що заслуговує на окреме, самостійне видання.

« При Джерелах Українського Організованого Націоналізму » є тим цінніша наукова дисертація,

що написана вона згідно з усіма правилами такої наукової праці, з покликанням на всі доступні авторові джерела і критичний підхід до самих джерел. Автор дуже скупий і обережний у висловлюванні своїх особистих міркувань-опіній, а всі свої висновки він старається будувати на джерельних матеріалах.

Праця д-ра Зиновія Книша «При Джерелах» цінна ще й тим, що самий автор був не тільки учасником, але і співтворцем українського організованого націоналізму. І хоч написав він уже багато на тему ОУН, то ніде в своїй праці він не покликається на свої писання. Не подає він їх і в Бібліографії чи в Джерелах, хоч, на нашу думку, він повинен був хоч у Джерельному Показчику вчислити теж свої праці на трактовану ним тему. Свої особисті думки автор висловлює майже виключно тільки при оцінці деяких цитованих ним джерел, і то тільки тоді, коли він з власного досвіду знає про підданий критиці факт. Всі інші його думки чи висновки він старанно спирає на провіреніх фактах-документах.

В цьому, я сказав би, надзвичайно сумлінному, доведеному до педантизму об'єктивізму є велика науково-історична вартість праці д-ра Зиновія Книша «При Джерелах». Цю книжку може, і повинен, з користю читати і приятель і противник.

**

В своїй праці «При Джерелах» д-р Зиновій Книш переконливо доказує, що джерела, з яких вилонився і на яких побудував свою ідеологію, свою політично-визвольну концепцію і навіть свою програму український організований націоналізм або Організація Українських Націоналістів (ОУН) є такі ж свіжі та здорові сьогодні, як були вони в час постановлення ОУН, хоч від часу постановлення організованого україн-

Паліїв Дмитро, ред. 42, 67, 70, 104
Пасічник Дмитро 53
Пасічник С., 116
Пасічник Теофіль 53
Певний Петро 63
Пеленський Володимир 85, 123, 130
Пеленський Зенон 91, 113, 116, 132, 133, 144
Первак Михайло 53
Петлюра Симон 38, 56
Підгірська, з роду Бачинська 69
Підгірський Самійло, адвокат 69
Плохий Кіндрат, полк., 116, 117, 143
Полюга Іван 66
Процишин Жигмонт 79
Процишин Йосип 79
Раковський Іван, д-р, 41
Ревюк Іван, Сотн., 132
Редько Юліян 81
Ренс — гл. Книш Зиновій
Руденко Юрій, інж., 53, 55, 116, 117, 143
Рудий С., 134
Рудницький-Кедрин Іван 117
Саварин 67
Сайкевич Петро 90, 91
Селешко Михайло, інж., 54, 86, 126
Сеник Омелян 90, 98, 131
Сич — гл. Сушко Роман, полк.
Скоропадський Павло, гетьман, 51
Сушко Роман, полк. 98, 130, 131, 132, 134
Сціборський Микола, полк., інж., 21, 22, 25, 32, 34, 35,
50, 53, 55, 56, 57, 59, 60, 84, 90, 92, 98, 113, 116,
117, 118, 130, 141, 143, 144, 145, 150
Твардовський 52
Теліга Олена 54
Тимчук С., 86
Тобілевич Микола 53

Кузнеців Іван 53
Кушнір Макар 116
Лапчинський, консул, 79
Левицький Дмитро, д-р, 126
Ленкавський Степан 78, 113, 114, 116, 122, 130
Липинський Вячеслав 24, 68, 77, 110
Мазепа Ісаак, проф., 57, 58
Май Віктор 73
Макарушка Любомир, д-р, 70, 91, 104, 125
Маланюк Євген 53, 59
Малько Д., 53, 59
Мартинець Володимир, інж., 10, 44, 46, 47, 57, 58, 87,
91, 92, 94, 96, 97, 98, 100, 102, 106, 107, 108, 113, 114,
116, 117, 118, 119, 124, 125, 127, 131, 136, 141, 144,
145, 150
Мартинів Олекса 53, 54
Матчак Михайло, сотн., 81
Матчак Теодор 81
Мачай Дмитро 85
Мінів Роман 54
Мірчук Петро, д-р, 67, 73, 76, 80, 90, 97, 98, 117, 124,
132, 133, 136
Міхновський Микола 11, 19, 51, 110, 125
Моралевич Яків, д-р, 53, 59, 113, 116, 117, 143, 144, 145
Мосендз Леонід 53, 59
Нижанківський Степан, д-р, 44, 46, 65, 84, 90, 113
Низола — чл. Капустянський Микола, ген.,
Ніцкевич Микола 54, 73
Нововірський М., 84
Ольховий Ілярій 46
Омельчук Євген 54
Охримович Степан 78, 91, 98, 113, 114, 116, 122, 130,
131
Павлик Іван 67
Павликовський Юліян, інж., 41
Пакс — гл. Пеленський Зенон

ського націоналізму, у формі ОУН, сорок років тому, дуже багато змінилося, так у матеріальній, як і в духовій площинах буття людства.

Але не змінилися основні джерела, основні вартості, з яких черпала і далі черпає свою духову поживу матірня ОУН. Щоправда, зазнала вона надщерблень, пережила розколи, стояла і стоїть під барабанним обстрілом чужих і своїх, але все це не захитало основ, фундаменту, на якому побудовано Організацію Українських Націоналістів.

За останніх сорок років зроблено багато поправок і доповнень до устрою ОУН, до її програми, навіть до деяких політичних концепцій, але ніде, ніколи в нічому не порушено основних залогень ОУН. Прикладом тут може послужити хіба Конституція ЗСА, яку прийнято і схвалено майже двісті років тому (1789 р.) і хоч зазнала вона від того часу двадцять дві зміни (амендменти), то всі ці поправки в нічому не змінили основної ідеї, на якій була побудована ця конституція. Конституція ЗСА є не тільки основним законом ЗСА сьогодні, але є вона одночасно ще й сьогодні ідеалом, до якого прямують або намагаються прямувати всі ті, що для них свобода, в найширшому розумінні цього слова, не є тільки пропагандивним, позбавленим всякого змісту гаслом.

В основу американської Конституції лягла свобода людини; в основу ідеології ОУН лягла свобода нації. Це і правильно: Конституція ЗСА є конституцією існуючої уже держави-нації, за яку боролися батьки — основоположники ЗСА; ідеологія ОУН є побудована на визвольній боротьбі за збудування, створення української держави-нації або національної держави. Так звані батьки-основоположники З'єдинених Штатів Америки боролися спершу не за свободу людини взагалі в рамках Бритійської Імперії, але за відлучення, відірвання, за незалежність і се-

цесію американських колоній від Бритійської Імперії і створення самостійної, суверенної, ні від кого незалежної американської держави під назвою З'єднені Стейти Америки. Щойно здобувши національно-державну самостійність американським колоніям, нова держава проголосила і прийняла свою демократичну конституцію, з наголосом на свободу людини в існуючій уже державі. Визвольно-революційна боротьба проти британського володіння в північній Америці велася не так під гаслом свободи людини, як певної абстракції, але за свободу цієї людини на свою власну державу. Якщо б було інакше, то Американська Революція могла закінчитися проголошенням конституційної свободи людини в рамках Бритійської Імперії. А так не було. Американці і тепер вірять і практикують правило т. зв. пріоритетів, зн., що існують речі, які є першої ваги, і їх треба залягоджувати в першу чергу.

Таким самим шляхом пішла — й іде — також і ОУН. Вже УВО, Група Української Націоналістичної Молоді, Легія Українських Націоналістів та інші націоналістичні організації, що об'єдналися і злилися на першому Конгресі Українських Націоналістів у Відні в січні 1929 р. в єдину ОУН, проголосили були гасло й ідею загального революційного зриву за створення Української Самостійної Національної Держави (див. « При Джерелах », ст. 18 і ін.). В Постановках Конгресу Українських Націоналістів (див. там же, Додаток ч. 6 п. н. Устрій Організації Українських Націоналістів, ст...) читаємо, що « Український націоналізм є духовий і політичний рух, зроджений з внутрішньої природи Української Нації в час її зусильної боротьби за підстави й цілі творчого буття », та, що « умовою, що забезпечує нації тривалу активну участь у світовому середовищі, є найбільш пристосована до всебічних інтересів національного жит-

Дубик — гл. Головінський Юліян, сотн.

Дударів К., 54

Ерстенюк Дмитро 68

Жалько Д., інж., 116

Жлудкін Олекса 53

Заворицький Панас 53, 54

Загривний М., 59, 112, 116

Згорлякевич Олександр 116

Зиблікевич Євген, сотн., 116

Калюжний Г., інж., 52

Капустянський Микола, ген., 113, 116, 117, 143, 144, 145

Квасниця Дмитро 66, 67, 68

Квітковський Денис, д-р, 18

Кедрин-Рудницький Іван 117

Кмета Архип, полк., 51

Книш Володимир 134

Книш Зиновій 5, 6, 17, 67, 70, 130, 131, 132, 133

Кожевників Петро 53, 55, 58, 59, 86, 90, 98, 112, 144, 145

Козак, д-р, 84

Коллард Юрій, інж., 11

Колодзінський Михайло 123, 124

Коляска Іван 15

Коновалець Євген, полк., 37, 40, 41, 42, 87, 90, 92, 94, 98, 112, 116, 117, 124, 125, 126, 127, 131, 132, 141, 143, 144

Коновалець Мирон, д-р 46

Корданський 55

Кордюк Богдан 79, 130

Коссак Зенон 78, 123, 124, 130, 131

Костарів Леонід, інж., 51, 55, 98, 112, 116, 117, 131, 144, 145

Кравців Богдан 64, 67, 77, 78, 90, 91, 122, 126, 127, 128, 130

Крупа Василь 134

Вигнанський Петро 54
Виноградник Василь 54, 116
Вікул Микола, д-р, 53, 59, 112, 116, 144
Врецьона Євген 80
Гайдай Олександр 53
Галаган Микола 57
Галущинський Михайло 41
Гафткович Володимир 66
Герасимович Ярослав, інж., 54, 55, 112, 116, 117, 121, 143, 152
Гладишовський 70
Гнатюк Володимир 41
Головінський Юліан, сотн., 42, 98, 132, 134
Грибівський — гл. Сенік Омелян
Грива М., 59
Григоріїв Н., 57
Габрусевич Іван 78, 81, 123, 130, 131, 134
Газдайко Василь 85
Гижа Іван, д-р, 46
Демчук Дмитро, д-р, 53, 57, 59, 112, 116, 117, 118, 121, 131, 143, 145, 152
Денікін, ген., 21
Дзюба Іван 11, 12
Диденко Зенон 69
Дніпрянський Б., 112
Добрянський-Демкович Михайло 78
Довгаль Спиридон 58
Донцов Дмитро, д-р, 23, 26, 41, 42, 59, 65, 69, 77, 79, 96, 110, 129
Донцова (Бачинська) Марія 69
Дорошенко Володимир 41
Дорошенко Дмитро, проф., 51
Дранчук Гриць 67
Дранчук Іван 67
Дрикалович Володимир 53
Дуб Я. 145

тя політична організація, якою є суверенна держава». «Через державу», читаємо там далі, «стає нація повним членом світової історії, бо щопри у державній формі свого життя вона посідає всі внутрішні й зовнішні ознаки історичного підмету». Отож держава, в розумінні основоположників ОУН, не була вартістю в собі, але основним засобом до досягнення повнотворчого буття нації.

Цю засаду, засаду державної нації, проголошує матірня ОУН і по сьогоднішній день. П'ятий Великий Збір Українських Націоналістів стверджує, що «здійснення Програми ОУН можливе лише в суверенній державі, що постане у висліді Української Національної Революції, після повалення узурпаційної влади та після ліквідації чужинної окупації».

Тому, наприклад, створення в ЗСА Організації Оборони Чотирьох Свобід України, цебто свободи слова, свободи сумління, свободи від страху і свободи від злиднів, мовляв вони «відзеркалюють головні принципи американської демократії» — є або великим непорозумінням або запереченням основних засад ОУН. Ці «чотири свободи» добрі для існуючих уже держав; вони також правильні для певної групи, що не бореться за власну національну державу, але тільки за певні свободи в середині існуючої держави. Конституції СРСР і УРСР «гарантують», до речі, повищі свободи і, якщо б ми зреклися боротьби за власну національну державу («право» на яку передбачують також згадані конституції), — Москва готова була б мабуть дати повищі чотири свободи всім поневоленим нею народам.

Отож, у цих «чотирьох свободах» нема найважливішої свободи — національно-політичної свободи України.

Так звана «Революційна» ОУН відмежувалася від основних засад і джерел ОУН і створенням сво-

ПОКАЗНИК ІМЕН

го Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН). Поперше, творці й основоположники українського організованого націоналізму дуже яскраво підкреслювали позитивний характер ідеології і політики українського націоналізму. « Не на знищенні, а на творенні повинна бути зосереджена вся енергія націоналістів », писав Володимир Мартинець (див. При Джерелах, ст. 71). « Обов'язувати має правило: не нищенням будувати, але будуванням нищити, усувати все, що зраджує нахил зберігати стан сучасної нашої відсталості », писав Юліян Вассиян (там же, стор. 71; див. також ст. 8 і 9). АБН має негативний характер. По-друге, АБН заперечила засаду соборності української держави, бо має в своїх рядах представників націй (румун, мадяри), які помімо всіх принагідних заяв на тему їх претенсій до деяких українських земель, явно і славно пишуть, говорять і переконують зовнішній світ, що вся Буковина, Бессарабія і Закарпаття — є румунські або мадярські землі. Потрете, ОУН не так проти більшовизму, як за українську самостійну соборну державу. Якщо, наприклад, москалям чи китайцям подобається більшовизм, то яке нам до цього діло?

Те саме можливо сказати і про другий відлам ОУН — т. зв. ОУН/з/, беручи за приклад т. зв. « лист 35-ох професорів ». Згідно з « ученням » мюнхенського експерта в усіх політичних справах, а особливо в справах ССРСР, ми мусіли б числитися з « реальностями », бо « політика — це наука й мистецтво можливого », забуваючи при тому, що формулу Бісмарка доповнив Клявзевиц, мовляв, війна є продовженням політики, або, що війна — це політика, проваджена іншими засобами. Революції, що на них така щедра наша доба, це також політика іншими засобами й тому ціла низка поневолених колись народів втішається нині державною самостійністю. Якщо б, напри-

Альварез Александро, проф. 13, 14
 Андрієвський Дмитро, інж., 12, 27, 30, 31, 32, 34, 58, 91, 92, 98, 112, 116, 118, 136, 141, 145
 Антоненко М., сотн. 52, 116
 Арсенич Микола 116, 117, 143
 Артюшенко Юрій, інж., 51, 53, 54, 57, 59
 Бабій Олесь, д-р., 46, 47, 112, 116, 117, 144
 Байко Микола 85
 Барановський Ярослав 116, 130, 131
 Бартович — гл. Ревюк Іван, сотн.
 Бачинська-Донцова Марія 69
 Бич Лев, проф., 67
 Білий В., 134
 Біляк Степан, д-р., 70
 Богуш В. 112, 116
 Боднарівч Осип 70, 78, 80, 91, 123
 Божик Григор 53
 Бойдуник Осип, інж., 57, 98, 112, 116, 131
 Буринський Остап 85
 Василик М. 134
 Василів Петро, сотн., 52
 Вассиян Юліян, д-р, 10, 12, 28, 29, 30, 31, 32, 47, 67, 90, 98, 101, 114, 116, 117, 130, 143, 145